

Die werksmanne van Solovoville

Johnny Masilela

Vrae

LETTERLIK

VRAAG 1

- 1.1. Versengende. (1)
- 1.2. Baadjies. (1)
- 1.3. Komberse. (1)
- 1.4. Hulle het nog geglo aan hulle tradisies. (1)
- 1.5. Die mans sit met hulle knieë opgetrek en die vrouens sit met hulle bene uitgestrek. (2)
- 1.6. Slovoville. (1)
- 1.7. In Soweto. (1)
- 1.8. Party. (1)
- 1.9. Aandagtig. (1)
- 1.10. Jeremiah Vimbi. (1)
- 1.11. Dit het groot gate in. (1)
- 1.12. Met die gerammel van veraf donder. (1)
- 1.13. Dat hulle 'n skool moet bou vir die kinders van Slovoville. (2)
- 1.14. Ons. (1)
- 1.15. Ja, "Geen bedrag is te groot of te klein nie." (1)
- 1.16. Waar, byna almal gooi iets daarin. (2)
- 1.17. Hulle kan boumateriaal koop. (1)
- 1.18. Nee, dit sê net soos wat die bakstene wat hulle moet koop moet lyk. (2)
- 1.19. Hulle geld is te min. (1)
- 1.20. Hy stel voor dat hulle oliedromme moet koop wat hulle kan oopsny en platslaan vir sinkplate. (3)
- 1.21. By 'n fabriek. (1)
- 1.22. Gebruikte. (1)
- 1.23. Sinkplate. (1)
- 1.24. Klaskamers. (1)
- 1.25. Malamulele. (1)
- 1.26. Heuningbye en mopaniewurms. (1)
- 1.27. Die persoon wou wie die dromme gaan oopsny. (1)
- 1.28. Die verteller se oupa en almal van hulle daar sal dit moet doen. (2)
- 1.29. In sy tuisdorp grawe die mans grafte met hul kaal hande en in Slovoville grawe hulle dit met masjiene. (2)
- 1.30. Hulle voorouers het hulle geleer dat enige soort werk moontlik is as

baie hande saamwerk. (4)

1.31. Hulle gee hom 'n applous. / Hulle klap vir hom hande. (1)

1.32. Jeremiah Vimbi Gemeenskapskool. (1)

1.33. Prentjies

1.34. Waar die mense in die steenhuise hulle rommel gestort het. (2)

1.35. Plakkers. (1)

1.36. In Jeremiah Vimbi se ou trok. (1)

1.37. Met byle. (1)

1.38. Met vyfpondhamers. (1)

1.39. Wanneer hulle werk. (1)

1.40. Oor manne wat besig is om te werk. (1)

1.41. Hy wil 'n sloot grawe. (1)

1.42. Die stutpale sal daarin geplant word. (2)

1.43. Nee, "maar ... helaas, hy mis die teiken" (2)

1.44. Hy vloek. (1)

1.45. Hy het massiewe skouers en hande wat byna tot by sy knieë reik en 'n kaalgeskeerde kop. (6)

1.46. Rangskik

1.47. Nog 'n keer tol die verteller se oupa die werktuig in die lug op.

1.48. Die vrouens juig skril en die mans fluit. (2)

1.49. Hy begin te sing. (1)

1.50. Om die los grond uit die sloot te skep. (1)

1.51. Glip uit sy hande. (1)

1.52. Hulle giggel en grinnik. (2)

1.53. Hy klik verontwaardig met sy tong, spring vorentoe en gryp die skopgraaf by die jonger man. (3)

1.54. Jonger. (1)

1.55. Hy begin te sing. (1)

1.56. Pale. (1)

1.57. Balke. (1)

1.58. Die groeiende konstruksie lyk al hoe meer soos die enorme geraamte van 'n dier. (2)

1.59. Die platgeslaande plate. (1)

- 1.60. Onwaar, die krakende, selfgemaakte steiers. (2)
- 1.61. Hulle maak hulle kookgereedskap bymekaar en dra dit huis toe. (2)
- 1.62. Die mans laat hulle gereedskap net daar lê. (1)
- 1.63. In die kruiswaens. (1)
- 1.64. Jeremiah Vimbi. (1)
- 1.65. 'n Oorgroot helmet en 'n bruin jas. (2)
- 1.66. Hitler se oorlog OF die tweede wêreldoorlog. (1)
- 1.67. 'n Knuppel. (1)
- 1.68. 'n Fluitjie. (1)
- 1.69. Die werksmanne het hom met arms en bene oopgespalk en 'n steekwond in sy bors gevind. (3)
- 1.70. Hy is gesteeek. (1)
- 1.71. Dit was gesteel. (1)

VRAAG 2

NIE-LETTERLIK

- 2.1. Hulle is tradisievas en eerbiedig dit. (2)
- 2.2. Die gemeenskap wil 'n skool bou want hulle wil hê hulle kinders moet 'n ordentelike opvoeding kry sodat hulle suksesvolle grootmense sal wees. (3)
- 2.3. Die gemeenskap het agting vir en weet hoe om hulleself te gedra tydens formele aangeleenthede. (2)
- 2.4. Hulle wil mooi hoor en verstaan wat hy sê. (1)
- 2.5. Dit is 'n tradisionele gebruik en dit beteken hy het 'n sekere sosiale status. (2)
- 2.6. Dit is net hard genoeg en duidelik. (2)
- 2.7. Alle geld wat hulle van die mense kan kry sal welkom wees, elke sent sal help. (2)
- 2.8. Almal dink dit is belangrik dat die kinders 'n skool moet kry. (1)
- 2.9. Dan sal die skool mooi lyk. (1)
- 2.10. Dit sal goedkoper wees en hulle sal genoeg kan koop om klaskamers te bou. (2)
- 2.11. Hoe meer klaskamers hulle het, hoe meer kinders kan skool toe gaan sonder dat die klasse te groot is en ook hoef kinders van verskillende ouderdomme en grade nie in dieselfde klasse te wees nie. (4)
- 2.12. Dit is 'n wonderlike en aangename plek om te bly. (2)
- 2.13. Die hele gemeenskap het besluit om 'n skool te bou so

- vanselfsprekend sal dit hulle wees wat die dromme gaan oopsny. (3)
- 2.14. Hulle weet wat dit is om hard te werk, met hulle hande. (2)
- 2.15. Dit is moderne tegnologie wat die Europeërs gebruik en na Afrika toe gebring het. (2)
- 2.16. As mense saamwerk sal hulle enige iets kan doen. (2)
- 2.17. Dit manier waarop die verteller se oupa gepraat het en wat hy gesê het was met dieselfde status gedoen as 'n opvoering in 'n teater en dus verdien dit dieselfde agting. (2)
- 2.18. Dit was Jeremiah Vimbi se idêe om die skool te bou en hele gemeenskap het bygedra tot die bou van die skool. (2)
- 2.19. Nee, vir die verteller is enige iemand wat in 'n basteenhuis bly ryk want dit is beter as die karias waarin hulle bly wat van sink en pale gemaak is. (2)
- 2.20. Plakker kom van die woord plak wat beteken om iets sommer net iewers neer te sit; en dit is letterlik wat plakkers doen, hulle sit hulleself en hulle goed sommer op enige oop spasie neer, letterlik. (4)
- 2.21. Die mans kap diep kepe met hulle byle al om die rondte van die bokant en die onderkant van die oliedrom tot dit af is. Daarna word die lengte van die drom van bo na onder oopgekap waarna die ronding van die drom platgeslaan word tot dit 'n plat plaat vorm. (5)
- 2.22. Die lied motiveer die werkers. (1)
- 2.23. Verleë, kwaad, minderwaardig, ens. (2)
- 2.24. Omdat hy kwaad en ontsteld is. (1)
- 2.25. Sterk. (1)
- 2.26. Om te wys hulle is beïndruk. (1)
- 2.27. Metafoer. (1)
- 2.28. Hy wil wys hoe vaardig hy is. Hy wil spog. (1)
- 2.29. Hy is vreesloos / vir niks bang nie. (1)
- 2.30. Vergelyking. (1)
- 2.31. Omdat Jeremiah Vimbi vroeër in sy lewe 'n nagwag was, het hulle gedink hy sal weet wat om doen as iemand dit wou steel. (2)
- 2.32. Die oorgroot helmet met die band onder die ken, die fluitjie aan 'n tou om sy nek en hy stoot sy bors en boude uit en trek sy maag in en masjeer op en af. (6)
- 2.33. Die bruin jas wat hy dra en die knuppel. (2)
- 2.34. Jeremiah Vimbi het nooit een 'n kans gehad teen die rowers nie. (2)
- 2.35. Vier of meer mense het hom vasgehou toe hy gestee vas. (1)
- 2.36. Hy het probeer hulp kry deur sy fluitjie te blaas. (1)

VORMASPEKTE

Vraag 3

- 3.1. Die eerste persoon " Ek". (1) (1)
- 3.2. 'n Gemeenskap se planne om dinge te verbeter word in die wiede gery. / Misdaad. / Die oonodige dood van 'n eerbare man. (1)
- 3.3. Die gemeenskap is ordentelike mense en hulle besluit om vir hulle kinders 'n beter toekoms te gee deur vir hulle 'n skool te bou. Die ironie kom daarin dat dit wat hulle vir die kinders bou om hulle toekoms te verbeter juis dit is wat veroorsaak dat Jeremiah Vimbi vermoor word. Iets wat veronderstel is om goed te wees word juis dan dit wat die selgete veroorsaak. (5)
- 3.4. EIE OPINIE. (5)